

Kokias teises aš turiu kaip nusikaltimo auka?

Niekas nepasiruošęs tapti nusikaltimo auka. Nesvarbu, ar kalbama apie kišenvagystę, sunkų kūno sužalojimą ar kokią kitą nusikalstamą veiką: nusikaltimo metu žmogus sužalojamas arba sutrikęs pasimeta ir nebežino, ką turi daryti. Ši atmintinė turi Jums duoti pirmąją apžvalgą apie tai, kur Jūs tokioje situacijoje rasite pagalbą ir kokias teises Jūs turite.

Kas man gali padėti?

Konsultaciją ir pagalbą teikia institucijos, teikiančios pagalbą aukoms. Konsultacijų punktuose dirba specialiai apmokytos/i moterys ir vyrai, kurie turi daug patirties su žmonėmis tokiose kaip Jūsų situacijose, Jie Jus noriai išklausys ir Jums padės. Priklausomai nuo konkretaus atvejo sunkumo jie gali tarpininkauti ir siekiant Jums gauti išsamesnės pagalbos, pvz., psichologinės arba terapinės pagalbos.

Apžvalgą, kur Jūs galite kreiptis, Jūs rasite čia: (tinklapis BMJV, QR-kodas). Tarp kitko, Jums gali padėti taip pat ir kiekviena policijos nuovada arba paieška „online“ duomenų bazėje, skirtoje asmenims, nukentėjusiems nuo nusikaltimų (www.odabs.org <<http://www.odabs.org>>).

Kaip aš galiu pranešti apie padarytą nusikaltimą ir kas atsitinka po to?

Jeigu Jūs norite pranešti apie įvykdytą nusikaltimą, Jūs galite kreiptis į bet kurią policijos nuovadą. Jeigu Jūs padavėte pareiškimą apie padarytą nusikaltimą, Jūs jo visai paprastai atsiimti jau nebegalite, nes ikiteisminio tyrimo institucijos (policija ir prokuratūra) privalo iš principo taikyti persekiojimą kiekvieno pranešto nusikaltimo atžvilgiu.

Tik kai kalbama apie apysunkius nusikaltimus (kaip pvz., įžeidimą arba daiktų sugadinimą), auka gali pati nuspręsti, ar tai nusikalstamai veikai turi būti taikomas baudžiamasis persekiojimas. Todėl tokie nusikaltimai/nusikalstamos veikos vadinami ir pareikštiniais deliktais (Antragsdelikte): baudžiamasis persekiojimas paprastai taikomas tik gavus nukentėjusiojo skundą/pareiškimą, taigi, tik tuomet, kai Jūs, kaip nusikaltimo auka, to kategoriškai pageidaujate. Tokį pareiškimą Jūs turite paduoti trijų mėnesių laikotarpiu nuo tos dienos, kai Jūs sužinojote apie nusikaltimą ir apie asmenį, jį padariusį.

Kaip būti, jeigu aš nepakankamai arba sunkiai suprantu vokiečių kalbą?

Tai nesvarbu. Jeigu Jūs norite paduoti pareiškimą apie padarytą nusikaltimą, Jums bus padėta. Jeigu Jūs būsite apklausta/s liudytoja ar liudytoju, Jūs turite teisę pareikalauti, kad būtų pakviesta/s vertėja ar vertėjas.

Kokią informaciją apie baudžiamąją bylą aš galiu gauti?

Jeigu Jūs tapote nusikaltimo auka, informaciją apie baudžiamąją bylą Jūs ne visada gaunate automatiškai. Jūs turite, geriausiai jau iš karto policijoje, pasakyti, ar ir kokią informaciją Jūs norėtumėte gauti. Jeigu Jūs to pageidaujate, Jums bus teikiama tokia informacija:

- Jūs gaunate trumpą raštišką patvirtinimą apie Jūsų paduotą pareiškimą dėl padarytos nusikalstamos veikos.
- Jums bus pranešta, jeigu prokuratūra nutraukė bylą, t.y. kaltinamojo akto nesurašė ir bylos teismui neperdavė.
- Jums bus pranešta, kada ir kur įvyks teisminis bylos nagrinėjimas ir kuo įtariamasis kaltinamasis ar kaltinamoji.
- Jums bus praneštas teismo proceso rezultatas, t.y. ar procesas pasibaigė išteisinimu ar nuteisimu arba ar byla buvo nutraukta.
- Jūs gausite informaciją apie tai, ar įtariamasis/įtariamoji arba nuteistasis/nuteistoji yra kalėjime.
- Jums bus pranešta, ar nuteistajam/nuteistajai yra uždrausta sueiti su Jumis į kontaktą.

Papildomai pavieniais atvejais Jūs galite pateikti prašymą gauti informaciją arba kopijas iš bylos medžiagos. Pavyzdžiui, eismo įvykio atveju tai galėtų būti avarijos vietos schema, kurios Jums reikėtų pateikiant prašymą dėl nuostolių atlyginimo arba piniginio atlyginimo už padarytą nematerialiąją žalą. Jeigu Jūs neturite privataus kaltintojo/nukentėjusiojo teisės (apie privatų nukentėjusiojo kaltinimą netrukus žemiau), Jūs tokį prašymą turite pagrįsti, taigi, paaiškinti, kodėl Jums ta informacija iš bylos yra reikalinga.

Pavieniais atvejais galimos išimtys.

Jūsų kaip liudytojos ar liudytojo parodymai

Jeigu Jūs tapote nusikaltimo auka, Jūs esate labai svarbus asmuo byloje kaip liudytoja arba liudytojas. Paprastai Jūs duodate parodymus policijoje. Daugeliu atveju Jūs turite vėliau dar duoti parodymus ir teisme. Tik išimtiniais atvejais, pvz., jeigu Jūs su apkaltintu asmeniu esate susituokę ar susituokusi arba turite giminytės ryšių, Jūs turite teisę atsisakyti duoti parodymus, taigi, Jūs neprivalote nieko sakyti.

Tačiau Jūs Jūsų apklausoje privalote pasakyti savo vardą, pavardę ir Jūsų adresą. Išimtis daroma tokiu atveju, jeigu nustatyta ypatinga grėsmė. Tai gali būti pvz., tokiu atveju, jeigu

Jums kas nors grasino panaudoti smurtą, nes Jūs norite duoti parodymus. Tuomet Jūs neprivalote pranešti savo privataus adreso. Vietoj to Jūs galite pateikti kitą adresą, kuriuo su Jumis galima susisiekti. Pvz., tai gali būti institucija, teikianti pagalbą aukoms, su kuria Jūs palaikote ryšį.

Duoti parodymus kaip liudytoja ar liudytojas Jums veikiausiai yra išimtinė situacija, kuri gali būti labai slegianti. Todėl į apklausą Jūs galite atsivesti kokį nors asmenį. Tai gali būti viena giminaitė ar giminaitis arba draugė ar draugas. Šis asmuo gali dalyvauti apklausoje, jo dalyvavimas neleidžiamas tik išimtiniais atvejais. Žinoma, Jus gali lydėti ir Jūsų advokatė ar advokatas. Ypatingais atvejais apklausos metu Jums gali būti valstybės sąskaita paskirtas advokatas ar advokatė, kurie padėtų Jums ginti Jūsų interesus. Jeigu Jūs esate nuomonės, kad apklausos metu, nesvarbu, ar policijoje, prokuratūroje ar teisme, Jums reikia tokios pagalbos, kreipkitės prieš apklausą į asmenį, kuris turės tą apklausą atlikti!

Jeigu vaikai arba paaugliai/jaunuoliai tapo smurto arba seksualinio lytinio nusikaltimo auka, yra galimybė suteikti profesionalų kuravimą viso proceso metu, taip vadinamą psichosocialinį atstovavimą procese. Pavieniais atvejais tokio kuravimo reikia ir sunkių smurtinių ar lytinių nusikaltimų suaugusioms aukoms, kurį jie gali gauti. Jeigu teismas patvirtino psichosocialinį proceso kuravimą, tuomet ta paslauga aukai yra nemokama. Pasiteiraukite policijoje arba institucijoje, teikiančioje pagalbą aukoms. Jie gali Jums suteikti daugiau informacijos.

Internete Jūs taip pat galite rasti daug informacijos apie psichosocialinį proceso kuravimą adresu www.bmjv.de/opferschutz, skirsnyje „psychosoziale Prozessbegleitung“.

Ar aš galiu prisijungti prie baudžiamojo proceso kaip privati kaltintoja ar privatus kaltintojas?

Jeigu Jūs tapote tam tikrų nusikaltimų auka, Jūs galite figūruoti procese kaip privati kaltintoja ar privatus kaltintojas. Tokie nusikaltimai yra pvz., išžaginimas, seksualinis prievartavimas, pasikėsinimas nužudyti arba nusikaltimas, kuris privedė prie vieno artimo giminaičio ar giminaitės nužudymo. Tokiu atveju Jūs turite ypatingas teises. Pavyzdžiui, Jūs galite, kitaip nei kitos liudytojos ar liudytojai, visada dalyvauti teismo posėdžiuose.

Kas sumoka mano advokatei arba mano advokatui?

Jeigu Jūs pasinaudojote advokato pagalba, Jums gali susidaryti išlaidos. Jeigu kaltinamasis ar kaltinamoji bus nuteista/s, jis/ji turi prisiimti sumokėti advokato išlaidas. Tačiau ne visi nuteistieji iš tikrųjų pajėgūs sumokėti susidariusias išlaidas. Todėl gali atsitikti ir taip, kad išlaidas Jūs turėsite padengti pats/pati.

Ypatingais išimtiniais atvejais Jūs galite paduoti prašymą į teismą, kad Jums būtų paskirta advokatė ar advokatas valstybės sąskaita. Tai yra pvz., sunkių smurtinių arba seksualinių nusikaltimų atveju arba kai artimi giminaičiai, pvz., vaikai, tėvai ar sutuoktinis ar sutuoktinė žuvo nusikaltimo metu. Tokiu atveju tai nepriklauso nuo to, ar Jūs turite turto, ar ne.

Bet ir kitais atvejais Jūs galite paduoti prašymą į teismą suteikti Jums finansinę paramą už advokato konsultacijas. Tai gali būti tokiu atveju, jeigu Jūsų pajamos per mažos ir Jūs turite teisę dalyvauti baudžiamajame procese kaip privati kaltintoja ar privatus kaltintojas.

Žalos atlyginimas ir piniginis atlyginimas už padarytą nematerialiąją žalą

Jūs nusikaltimo metu patyrėte ir materialinę žalą arba norite gauti piniginį atlyginimą už padarytą nematerialiąją žalą? Jūs norite šias pretenzijas pareikšti jau baudžiamajame procese? Dažniausiai tai yra įmanoma (taip vadinamas adhezijos procesas). Tačiau tam Jums reikia paduoti atskirą prašymą. Tai Jūs jau galite padaryti, kai paduodate pareiškimą apie padarytą nusikaltimą.

Žinoma, Jūs turite teisę eiti ir kitu keliu, būtent reikalauti žalos atlyginimo arba piniginio atlyginimo už padarytą nematerialiąją žalą kitame procese, t.y. ne baudžiamųjų bylų, bet civilinių bylų teisme. Ir čia Jūs galite paduoti prašymą į teismą dėl finansinės paramos už advokato konsultacijas, jeigu Jūsų pajamos per mažos.

Kokias teises aš dar turiu?

Jūs smurtinio nusikaltimo metu patyrėte sveikatos sutrikimų ar sužeidimų? Tuomet Jūs taikant kompensacijos aukoms įstatymą (Opferentschädigungsgesetz) galite gauti iš valstybės paramą, pvz., kai reikalingas gydymas ar psichoterapinė pagalba, aprūpinimas pagalbos priemonėmis (pvz., ramentais, kėde su ratukais invalidams) arba išmokama pensija (pvz., siekiant kompensuoti pajamų netektį). Tokį trumpą prašymą Jūs jau galite pateikti policijoje.

Jeigu Jūs tapote ekstremistų išpuolių arba teroristinių nusikaltimų auka, Jūs galite paduoti prašymą dėl finansinės pagalbos į Federalinę justicijos žinybą (Bundesamt für Justiz). Ten Jūs viską sužinosite apie taikomas prielaidas ir procesą: www.bundesjustizamt.de/ (ieškoti žodžių: Härteleistungen/Opferhilfe)

Tapus buitinio smurto šeimoje auka, Jūs galbūt turite papildomų teisių pagal apsaugos nuo smurto įstatymą. Pavyzdžiui, Jūs galite paduoti prašymą į šeimos bylų teismą, kad

nusikaltėliui ar nusikaltėlei būtų uždrausta sueiti su Jumis į kontaktą. Esant ypatingoms aplinkybėms, teismas gali Jums leisti dabar vienai/vienam naudotis butu, kuriame ligi šiol kartu su nusikaltėliu ar nusikaltėle gyvenote. Atitinkamus reikalingus prašymus Jūs galite siųsti raštu į apylinkės teismą, arba tokius prašymus ten tiesiog vietoje surašyti į protokolą. Tam Jums nebūtinai reikalingas advokatės ar advokato atstovavimas.

Kas yra nusikaltėlio-aukos susitarimas (Täter-Opfer-Ausgleich)?

Taip vadinamas procesas, kuris visų pirma turi padėti nusikaltimo aukai įveikti patirtą neteisę/skriaudą. Kitaip nei normaliam baudžiamajame procese, nusikaltėlis ar nusikaltėlė privalo labai konkrečiai ir tiesiogiai išnagrinėti/išanalizuoti tai, kokią žalą ir kokius sužeidimus jis ar ji savo nusikaltimu padarė aukai. Tai gali būti materialinė žala, kurią auka patyrė per nusikaltimą, arba dvasiniai sukrėtimai, asmeninės nuoskaudos ir nusikaltimo sukelta baimės būsena. Tačiau nusikaltėlio-aukos susitarimas niekada nevykdomas prieš aukos valią, taip pat ir tik tuomet, kai nusikaltėlis ar nusikaltėlė rimtai pareiškia ketinimą, prisiimti atsakomybę už padarytą nusikaltimą. Tinkamais atvejais toks aukos-nusikaltėlio susitarimas gali padėti aukai pačios apsisprendimu įveikti konfliktą ir atstatyti teisinę tvarką. Todėl dažnai tokį procesą paskatina jau prokuratūra arba policija. Tačiau šis procesas nepriklauso pačiam baudžiamajam procesui, jis vykdomas atskirai nuo baudžiamojo proceso. Tokiam procesui vykdyti yra ypatingos tarnybos ir institucijos, kur dirba apmokyti tarpininkai ir tarpininkės.

Daugiau informacijos apie nusikaltėlio-aukos susitarimą (Täter-Opfer-Ausgleich) ir institucijas, kurie tokį procesą vykdo netoliese Jūsų gyvenamosios vietos, Jūs galite rasti internete, pavyzdžiui šiuose tinklapiuose: <http://www.toa-servicebuero.de/konfliktschlichter> arba taip pat <http://www.bag-toa.de/>.

Brošiūros ir kitos nuorodos

Informaciją apie aukų apsaugą Jūs galite rasti Federalinės justicijos ir vartotojų apsaugos ministerijos (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz (BMJV)) tinklapyje. Ten Jūs rasite ir nuorodas į atitinkamus atskirų Vokietijos Federalinių Žemių tinklapius (su nuorodomis dėl pagalbos aukoms institucijų vietoje) taip pat nuorodas į „online“ duomenų bazę asmenims, patyrusiems nusikaltimus (ODABS): QR-kodas arba <http://www.bmjb.de/opferschutz>

Kitą naudingą informaciją Jūs galite rasti šiose brošiūrose:

- „Opferfibel“ (*Elementorius aukoms*)
- „Ich habe Rechte“ (*Aš turiu teises*)

- „Mehr Schutz bei häuslicher Gewalt“ (*Daugiau apsaugos patyrusiems buitiniį smurtą*)
- „Beratungs- oder Prozesskostenhilfe“ (*Konsultacijų ir proceso išlaidų pagalba*)
(*tinklapyje www.bmjv.de/Publikationen*)
- „Hilfe für Opfer von Gewalttaten“ (Pagalba smurtinių nusikaltimų aukoms)
www.bmas.de/ (*ieškoti šių žodžių: Hilfe für Opfer von Gewalttaten*)

Publikacijas galima užsakyti

Internetu: www.bmjv.de

Paštu: Publikationsversand der Bundesregierung,

Postfach 48 10 09, 18132 Rostock

Telefonas: (030) 18 272 272 1 Faksas: (030) 18 10 272 272 1